

Evalueringens historie og møte med endringer

Åge Johnsen

Professor i offentlig politikk

Høgskolen i Oslo og Akershus

Evalueringskonferansen 23.10.2017

Stikkord

- Historiefortelling 1
 - En tidlig evaluering
 - Selvvurdering og evaluering
- Historiefortelling 2
 - Evaluering i fire bølger
- Historiefortelling 3
 - Evaluering i syv-åtte "bevegelser"
- Møte med endringer
 - Virkninger uten endringer
 - Endringer uten virkninger
 - Endringer og virkninger
- Eksempel fra pågående forskning

En tidlig evaluering

Og Gud så på alt det han hadde gjort, og se, det var såre godt. Og det blev aften, og det ble morgen, sjette dag. (1. Mosebok, 1:31)

(...) og han hvilte på den syvende dag fra all den gjerning han hadde gjort. (1. Mosebok, 2:2)

(Michelangelo: Skapelsen av Adam)

Den selvvrderende organisasjonen

- Er åpen
- Lærer fra egne erfaringer
- Søker eksperimenter
- Er tvilende og søker stadig ny kunnskap
- Belønner medarbeidere for å fremskaffe ”dårlig nytt”

(Aaron Wildavsky 1972 PAR)

Evalueringer

- Evaluering: enkeltstående eller regelmessige systematiske undersøkelser av hvor godt offentlig politikk fungerer
 - Utført av en uavhengig instans
 - Datainnsamling i lys av normative kriterier
 - Utredninger eller nytte–kostnads-analyser før tiltak settes i gang
 - Underveis-evalueringer
 - Etter-evalueringer

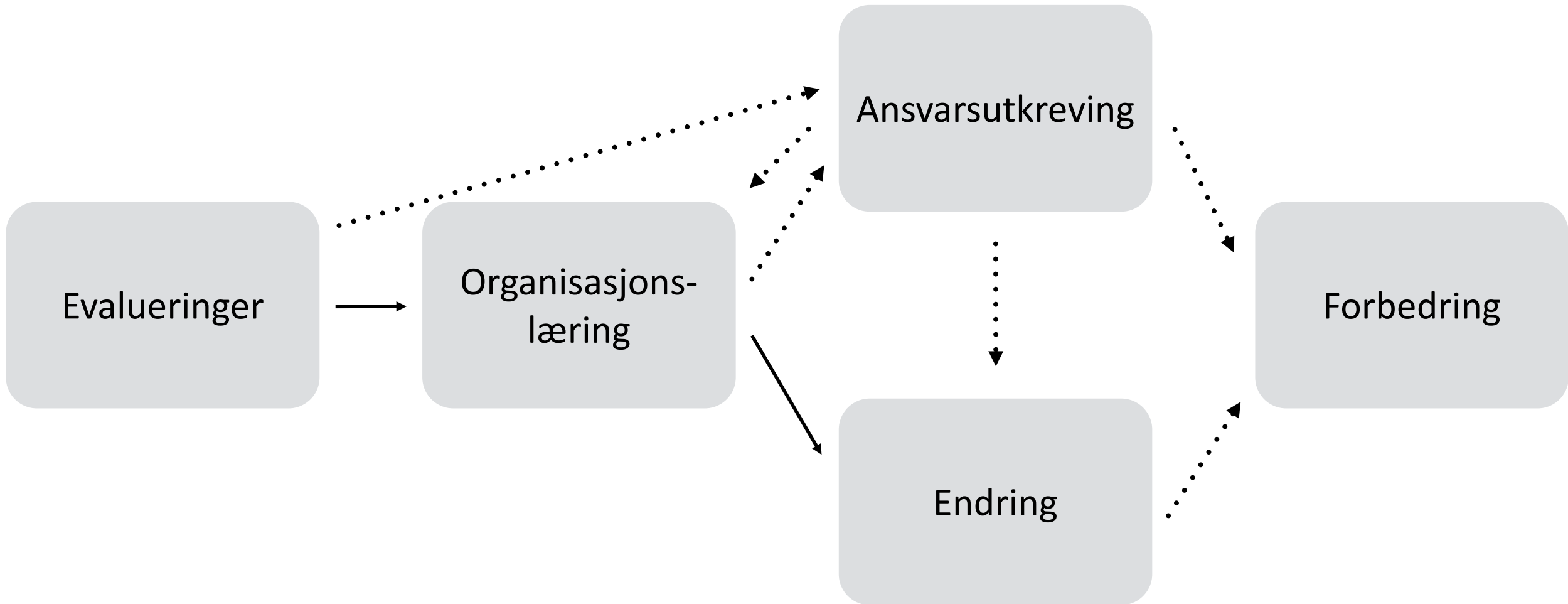
Evaluering i fire bølger

- 1950-tallet: Skapelsen
 - Verden kan bli bedre ved å sentralplanlegge uheldige trekk ved kapitalismen og markedsøkonomien
- 1960-tallet: Den vitenskapelige bølgen
 - Kunnskap fremkommer gjennom vitenskapelige eksperimenter
 - Skal brukes i den offentlige planleggingen
- 1970-tallet: Den dialog-orienterte bølgen
 - Mistro til sentralplanlegging
 - Mange interesser med i evalueringene
- 1980-tallet: Den ny-liberale bølgen
 - Desentralisering
 - Myndiggjøring
 - Brukerorientering
- 1990-tallet: Den kunnskapsbaserte bølgen
 - Fornytt interessen for vitenskapelige eksperimenter
- (Vedung 2010 Evaluation)

Syv-åtte ”evalueringssbevegeleser”

- 1900–1940
 - Samfunnsundersøkelser for sosialpolitikk
 - Vitenskapelig arbeidsledelse og administrasjon mot korrupsjon og vanstyre
 - Kostnadsregnskap og resultatmåling for bedre styring av store virksomheter
- 1950–1970
 - Resultat- og programbudsjettering for rasjonell planlegging
 - Sosialindikatorer for sosial ingeniørkunst
- 1980–2010
 - Ny offentlig styring for å forbedre offentlig sektors virkemåte
 - Kunnskapsbasert politikk
- 2010–
 - Evalueringssrevisjonisme for å øke bruken av informasjonen i beslutninger

Møte med endringer

Virkninger uten endringer

Evalueringer

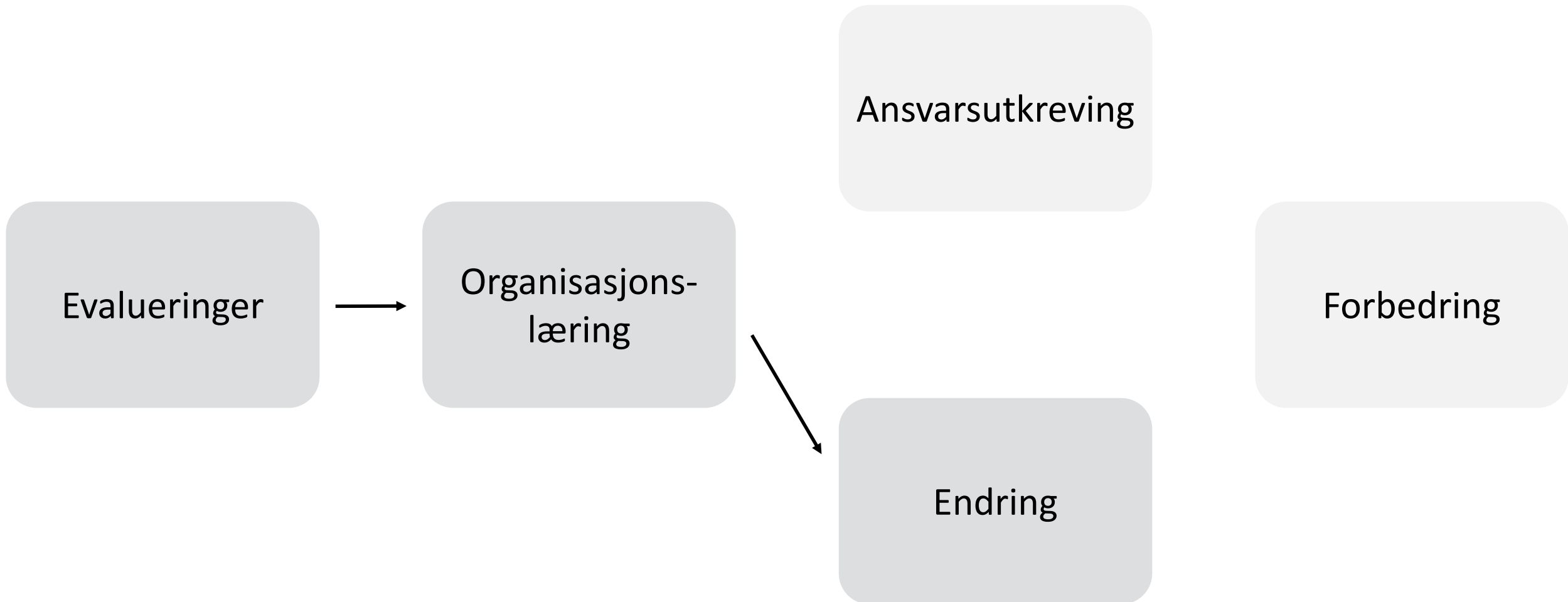
Organisasjons-
læring

Ansvarsutkreving

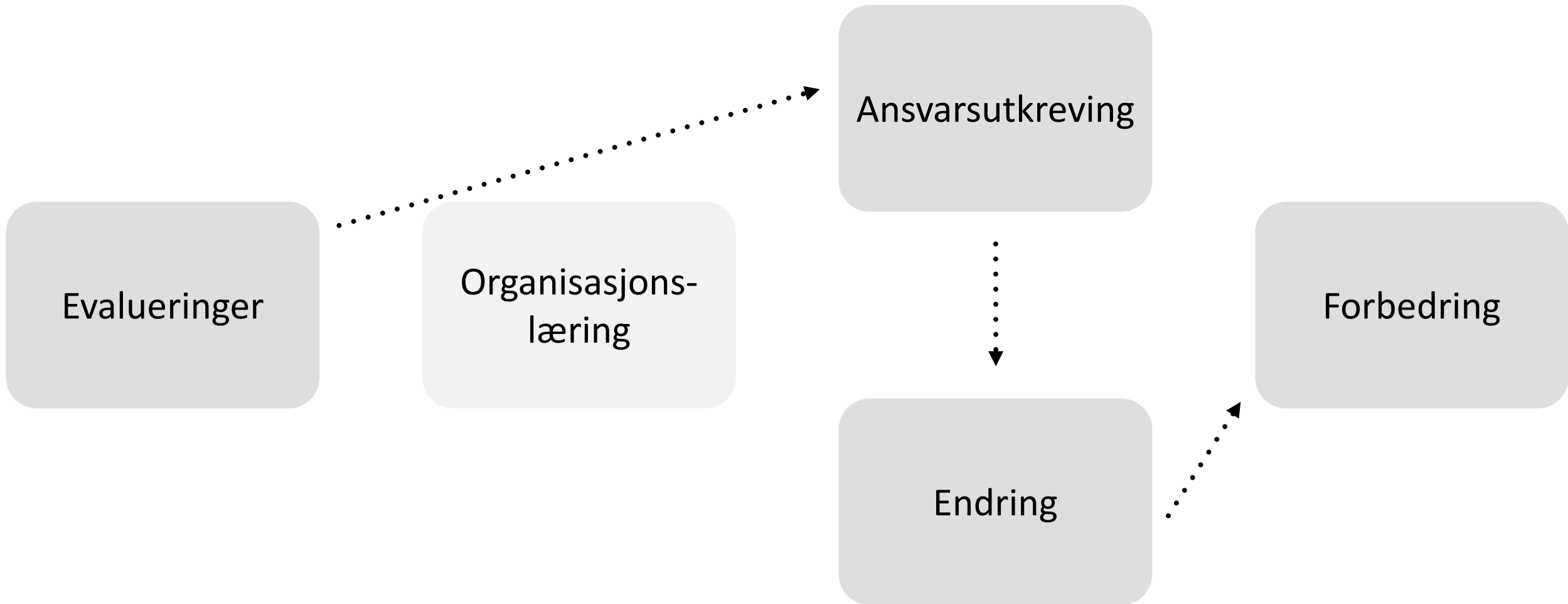
Endring

Forbedring

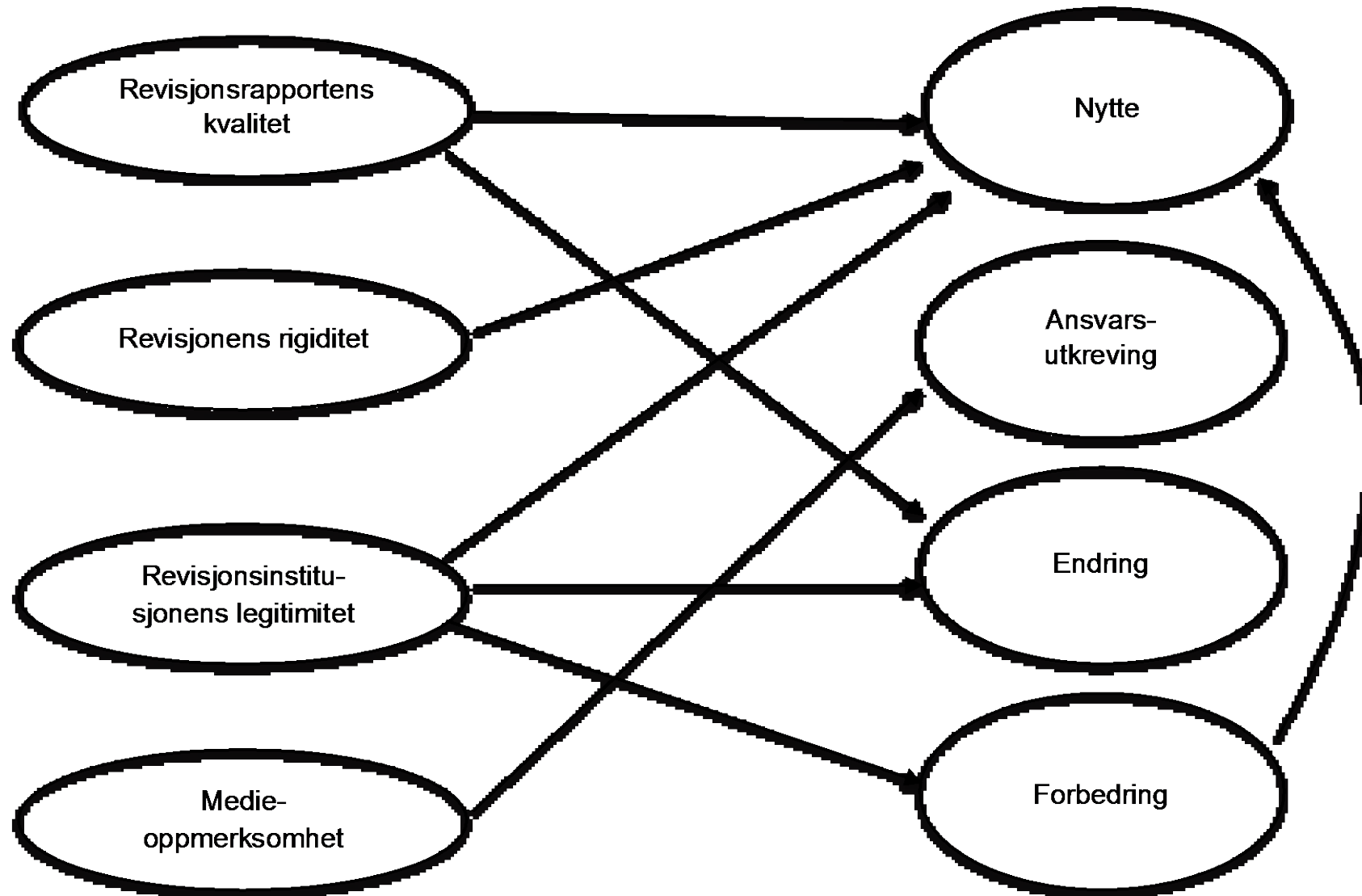
Endringer uten (positive) virkninger

Endringer og virkninger

Hvordan virker forvaltningsrevisjon på offentlig administrasjon?

*Takk for oppmerksomheten,
og lykke til med Evalueringskonferansen 2017!*